
PRILOG ZA IMENIK STARIH CRNOGORSKIH ŽENSKIH IMENA

Radmila Nikčević-Brajić

The names mostly originate from Nikšić region and they were given to girls in entire Montenegro and other countries, a few of them being ancient – biblical. My intention was to recall some of the oldest names from my nearest vicinity and from stories. They are special and carry some gloomy heaviness in the meaning and form, sound and reverberation. They contain the mark of the times, space, environment, the position of a woman in the family and society – clans and country. They carry the spirit of times and history of the country.

Ovaj prilog za imenik starih crnogorskih ženskih imena nije sabran sa pretenzijom da bude tema stručno-naučne obrade. Više nego mojim filološkim obrazovanjem podstaknut je sjećanjima i emocijama. Uz davno minule drage likove iz očeve i majčine porodice oglašavala su se i njihova imena. Postepeno su se imenima majke, baba, prababa, tetaka, strina, ujni, pridruživala imena njihovih *rodica*, kuma, prijateljica, komšinica, poznanica... Neka od tih imena dospjela su do kasnijih generacija.

Imena su uglavnom iz Nikšića, grada i okruženja. Razumije se da su većinu njih nosile žene u cijeloj Crnoj Gori, u drugim

zemljama, a pokoje je drevno – biblijsko. Međutim, željela sam da iz sjećanja svoga i bliskih koji su mi pomagali u ovom radu izvučem što starija imena iz bliže mi okoline i iz predanja. Posebno mi je pomogla moja bratanična dr Jasmina Nikčević, profesor Filološkog fakulteta u Nikšću, podstičući me i dopunjujući mi sjećanja.

Ponekad je ime dovodilo do prezimena po rodu ili domu, ili do oba. Ta prezimena su ispisana u zgradama. Tako je žena bivala *prepoznata*. Prepoznata po ocu, bratu, mužu, sinu. Rijetko po sebi samoj. O nekima od njih dati su u fusnotama kratki biografski podaci, a nekima se nazire i obris lika.

Stara crnogorska ženska imena su osobita. Nose u sebi neku potmulu težinu u značenju i obliku, simboli, zvuku i odjeku. U njima je i oznaka vremena, prostora, sredine, mjesta žene u porodici i šire – bratstvu, plemenu, zemlji. Pronose se u njima vrijeme i povijest zemlje.

Imena su se vremenom granala. Od dugih, težih, pravili su se kraći oblici, *imena od milja*, hipokoristici. Često su od jednog imena nastajala dva ili više kraćih. Dobijala su različit naglasak – dug ili kratak, silazni ili uzlazni – pa su u izgovoru različito zvučala. Zato su akcentovana. U zvuku se osjećao i odnos – najčešće milošta prema onoj koja je ime nosila. Hipokoristici su većinom skraćivani, a nekad nekim nastavkom produženi oblici imena. U Crnoj Gori najčešći su kraći oblici, u kojima se javlja poseban glas *ś*, koji nosi osobitu mekotu. Naprimjer: Aśa, Daśa, Gośa, Maśa, Miśa, Zośa...

Nadimci su nekim ženama postajali zamjena za ime. Dobijale su ih zbog neke različitosti, izrazite osobine, izgleda, pripadnosti rodu... Rijetko su pogrdni, pejorativni. Često je teško razabrati hipokoristik od pravog imena, kao i nadimak od hipokoristika.

Vremenom su stara imena potiskivana – zamjenjivana su novim, modernim, stranim. Više starih imena biva i biće

zaboravljeno. Zato ih treba potražiti, oslušnuti, zapisati dok su još prepoznatljiva. Dok mnoga od njih, lijepim značenjem i zvučanjem, mogu da prosinu kroz patinu koju je preko njih prevuklo vrijeme.

Ovaj *imenoslov* ostaje otvoren za prisjećanja i bilježenja. Neka imena i one koje su ih nosile zavređuju posebne zapise, oglede, studije.

Imena	Hipokoristici	Nadimci
A		
Aleksija		
Ana	Anica	
Anđa (Nikčević-Nikčević)		
Anđa (Samaržić) ¹		
Anđelija		
Anđelina (Žunjić)		
Anđelka (Kavaja)		
Anđuša		
Aneta (Višnjić)		
Anica		
Anka (Šćepović)		

¹ Prva maturantkinja na prvoj maturi u Nikšićkoj gimnaziji šk. 1920/21. god.

B

Bistra

Blaga

Bojana

Bojka (Niković)

Borika (Nikčević)

Borka

Bosa

Bosiljka

Božana

Budimka

Bója

Bòja

Bosica

Bosa

Buša

Béka

Bèka

Bećka

Bénja

Bènja

Bula

C

Caka (Novosel)

Cala (Radojković)

Cmiljana

Cvijeta

Cmilja

Caka

Cola (Čurović)

Č

Čeda

Čedomila (Mijušković)

Čeda

Čonja (iz Pješivaca)

Ć

Ćekla

Ćetna

Ćetana

Ćaka

Ćala (Mijušković)

Ćana (Nikolić)

Ćana

Ćeta

D

Dana

Danica

Danka (Kovačević-Pavić) Dana

Dara (Đuričić)

Darinka (Niković-Nikčević) Dara

Daša

Daša

Desa

Desanka Desa

Dobrana (Perović) Dobra

Dobrica (Backović)

Drela (Abrović)

Dostana

Dostinja

Draga

Dragica Dragica

Draginja (Vušović)²

Draguna Duja

Dušanka Dunja

Duša

Duša

Đ

Đana

Đekna

Đela (Đuzina)³

² Sublimira sudbinu mnogih crnogorskih žena: sestra (poznate) braće, i sama borac, učesnica u NOR-u, potom stradalnica na Golom otoku.

³ Upamćena po svom i očevom imenu. Učiteljica. Originalan lik: kratko podšišane sijede kose, uvijek u strogom sivom „engleskom kostimu“, u muškom društvu pred omiljenim nikšićkim hotelom *Amerika*, sa kartama u

Đelika (Kilibarda)		
Đina (Kontić)		Đana (Nikolić)
Đuka		
Đukna		
Đulka (Eraković)		
Đurđa		
F		
Femija		
G		
Glasinka (Jokanović)		
Gojta (Šutović, Mijušković, Nikčević) ⁴		
Gorda	Goja	
Gordana	Goša	
Gospava	Goša	
Grana (Mijušković)		
Granica	Grola	
Grozda	Grozda	
Grozdana	Gvozda	Grda (Pješivci)
Gvozdenija		

rukama, uz šolju crne kafe.

⁴ Gojta sa tri prezimena: rođ. Šutović, udata Mijušković, preudata Nikčević. U njenom brojnom porodu je i znameniti Radomir Nikčević, komandir Stubičke čete, pa Pješivačkog bataljona.

H

Hajka (Milatović)

Hajkuna

I

Ikonija

Ika

Ilinka

Ivana

Ivanka

Itana

Ivka

Ita

J

Jaglika

Jagoda

Jagra (Knežević)

Jana

Janica

Janica (Nikčević)

Jegda (Nikolić-Karadžić)⁵

Jela (Niković-Žižić)

Jelena⁶

Jelica

Jeka (Mićunović)

Jelika (Radović)

Ješa

Jelisava

Jelisavka

Jelka (Gluščević)

Jevrosima (Tomašević)

Joka (Golijanin)

⁵ Majka Vuka Stefanovića Karadžića. Rodom od Nikolića iz Ozrinića, kraj Nikšića.

⁶ Često ime, poznato i po princezi Jeleni Petrović, kćerki kralja Nikole I

Jovana		
Jovanka ⁷	Joka	
	Joša	
Julka (Niković- Stefanović)	Jova (Niković)	
K		
Kaduša (Nikčević- Đikanović)		
Kata (Todorović)		
Koja (Džaković- Niković) ⁸		
Komnenija		
Kona		
Koruna (Lakić)		
Kosa (Vujačić) ⁹		
Kosana		
Kosara		
Koviljka		
Krstinja	Kosa	
Kruna	Kova	
Ksenija ¹⁰	Kića	

⁷ Jovanka Nikčević, prva maturantkinja u bratstvu Nikčevića, šk. 1925/26. godine.

⁸ Sestra Tripka Džakovića, žena Obrena Nikovića, kapetana grada Nikšića. Gospodstvena putnica, neobično za njeno doba. O susretu sa njom i njenom kćerkom Tomanom u Beču zapisao mitropolit Mitrofan Ban u svojim *Memoarima. Životopis ili Uspomene iz života*, poglavlje *Moje putovanje u Karlsbad*, str. 476.

⁹ Omiljena učiteljica, prepoznata u pjesmi Vita Nikolića *Pismo mojoj učiteljici*.

¹⁰ Često ime, poznato i po princezi Kseniji Petrović, kćerki kralja Nikole I.

L

Labuda (Veljović-Vuletić)

Lala (Niković)

Lucija (Niković-Bojat)

Lila¹¹

Luca

Lj

Ljepava

Ljeposava

Ljubica

Ljubinka

Ljubomirka (Ćuković)

Ljuba

Ljuša

M

Mara (Nikčević-Perović)

Margita

Marica (Durutović-Niković)

Marija (Topalović-Dacić)

Marika

Marta (Spasojević)

Maša

Mara

Maša

Màra

Mašica

Màša

Máša

Mida (Brajović)

Miga (Kustudić)

Miga

Mika (Šakotić)

Mika

Mijoljka

Mikana

¹¹ Nezavisno od imena, često staro ime od milja za majku ili babu.

	Mikna	
Mikosava		
Mila (Bošković-Đuričić)		
Mila (Kovačević)	Mila	
Milena	Mila	
Milena ¹²	Milja	
Milenija	Miša	
Mileva	Miša	
Milica (Martinović- Topalović)	Midža	
Milijana		
Milka		
Milojka		
Milosava (Nikčević- Glomazić)	Maša	
Miluša (Nikčević- Mihailović)		
Milja		
Miljana		
Miojka (Ušćumlić)		
Miroslava (Džefendarović)		
Miruna		
Mitra (Mrdak)		
Mitrana	Mrda	
Mitruša		
N		
Nasta (Bijelić-Backović)		

¹² Često ime, poznato po Mileni Petrović, rođenoj Vukotić, knjaginji i kraljici Crne Gore.

Nasta	Nata	
Nata		
Natalija (Stefanelli-Niković)		
Neda (Baletić-Babić)		
Neda	Nena	
Neđeljka		Nuša (Vujačić)
Nevena		
Nevenka		
Nikolija		
Novka		
Nj		
Njegosava	Njega	Njaka (Golović)
		Njoša (Katurić)
O		
Obrena		
Obrenija	Oša	
Olga (Đuričić)		
P		
Pava		
Peka (Pešut)		
Pejka (Niković-Balandžić)	Peka	
Pelagija	Pela	
Persa (Šabeljić)	Péla	
Persida		
Perunika	Persa	
Petrana (Nikčević)		
Petruša	Petra	

Plana (Nikčević-
Mijušković)

Pola (Šobajić)

Poleksija

R

Radana

Radinka (Jaredić)

Radojka (Njunjić)

Raduša

Raka (Šakotić-Bulajić)

Rakna

Rizna (Nikčević-
Vukotić)¹³

Rista (Koprivica)

Rosa

Ruma

Rumica

Rula

Ruža

Rúža¹⁴

Ružica

S

Sanda (Grbović)

Sara (Martinović-
Niković)¹⁵

¹³ Usamljeno i neobjašnjeno ime.

¹⁴ Ruža Batrićeva, *ljubav* Batrića Đurovića (po ocu Đuru) Nikčevića. Lik iz epske pjesme *Oš, grivo, tuđe je mlivo*, P. P. Njegoš, *Ogledalo srpsko*. Stvaran događaj u 17. vijeku – turska otmica žene i njena odbrana od strane plemenika – Stubičana.

¹⁵ Rođena u Nikšiću 1883, umrla u Sarajevu 1940. Kćerka znamenitog popa Šćepa Martinovića, učesnika u svim političkim i kulturnim pregnućima u Nikši-

Sava	Senja (Mrav)
Saveta (Niković- Mijušković)	
Savica	
Savka	
Sekica (Kustudić)	Smilja
Senka	
Simana	
Sinđa	
Sindelija	
Smilja (Kovačević)	
Smiljana	
Smiljka	
Sofija	
Soka (Drašković)	
Spasenija	Spasa
Staka (Marković)	
Stamena	
Stâna	
Stâna	
Stanica	
Stanija	
Stanuš	Stefa
Stevanija (Papović)	Stevka

ću, oslobođenom od Turaka. Udata za Petra Nikovića, zemljoposjednika i trgovca iz Pive. Čuvena po ljepoti, otmenosti i obrazovanju. Bila je poetski nadarena. „Ciklus njenih pjesama dubokih, osjećajnih i nježnih“ naveo je autora nekrologa povodom njene smrti da je nazove *Crnogorska Safo*. Naslov nekrologa je *Smrt Crnogorske Safo* i objavljen je u *Jugoslavenskom listu* 16. maja 1940. Sarine pjesme bile su *tužaljke tavn*e za najdražima. Nažalost, nijesu upamćene, kamoli zapisane. Rasute su po *polju jadikovu*. O Sari, ženi pod biblijskim imenom, napisala sam neku riječ više, jer je ona majka moje majke Dare Niković-Nikčević.

Stoja

Stojanka

Stojna

Sulumija (Blagojević)

Š

Ščepanija

Ščepa

Seja

Šanja (Kovačević)

Šuta (Pavičević)

Š

Šaka

Šaga

Šila (Vušović-

Nikolić)

Šuma

T

Tankosava

Tenzija (Milatović-
Nikčević)¹⁶

Tijana

Todora (Niković)

Tomana (Niković-
Vukotić)¹⁷

¹⁶ Neobično ime grčkog porijekla. Bila je žena Mitra Markovog Nikčevića, perjanika Njegoševog. Po zapisu profesora Luke Nikčevića, Marko, otac Mitrov, imao je četiri sina i četiri kćeri. Jedna od njih bila je udata u Kadiće, i majka je Todora Kadića, ubice knjaza Danila I. Njeno ime je nepoznato.

¹⁷ Kćerka Obrena Nikovića. Bila udata u Vukotiće, za Andriju Vukotića, pa razudata. Jedna od prvih osamostaljenih i emancipovanih žena u Crnoj Gori. Putovala (susret sa njom i njenom majkom pominje mitropolit Mitrofan Bana u *Uspomenama iz života*, poglavlje *Moje putovanje u Karlsbad*, str. 476). Posjećivala banje, pretplaćivala se na časopise (čak i *Medicinske zapise*) i

Tomanija		
V		
Vasa (Pavić) ¹⁸		
Vasilija		
Vasiljka		
Velika (Nikčević- Nikčević) ¹⁹		
Velinka		
Vemija		
Veruša	Vema	
Vida		
Vidna		
Vidosava		
Vidra		
Vinka		
Višnja	Vida	
Vjera		
Vojislava		
Vuka	Vojka	
Vukosava	Vuka (Nikčević- Benderać)	

knjige. U njenoj biblioteci našlo se i dragocjeno, danas rarietno, izdanje sabranih Puškinovih djela, u ruskom originalu, po staroj ortografiji: СОЧИНЕНИЯ А. С. ПУШКИНА, С.-ПЕТЕРБУРГЪ, 1894.

¹⁸ Nekadašnji đak Nikšićke gimnazije, poginula u NOR-u. Umjetnička škola za muziku i balet u Podgorici, osnovana 1947, nosi njeno ime.

¹⁹ Udova Nika Nikčevića, poginulog na Skadru 1912. Jedna od mnogih Crnogorskih osuđenih na podizanje i školovanje siročadi.

Z		
Zagorka	Zaga	
	Zaka	Zeka
Zlata		Zelja
Zlatana (Nikčević- Nikčević) ²⁰	Zlata	(osoba plavih ili zelenih očiju)
Zlatija		
Zora (Golović)	Zonja	
Zorka (Đuranović- Brajović) ²¹		
Ž		
Živana (Spasojević- Nikčević) ²²		
Živka	Žána	

²⁰ Sa mužem Markom-Zelenom Nikčevićem podizala i školovala siročad svoga poginulog sina Nika. Podijelila sudbinu mnogih Crnogorki koje su u ratovima gubile sinove, muževe, braću.

²¹ Često ime, poznato i po knjeginji Zorki Petrović-Karađorđević. Zorka Đuranović-Brajović, kao njene prethodnice u ranijim ratovima, proživjela u Drugom svjetskom ratu sve muke crnogorske žene: ratovanje, logor, glad, pogibiju sina.

²² Majka znamenitog junaka Mitra Markova, lik u epskoj pjesmi *Osveta Mitra Nikčevića*. Još jedan glas u mnogoglasju crnogorskih tužbalica. Izražavajući bol, ona traži i osvetu sina. Pjesmu zabilježio Radoje Dragović-Đuričković, „Crnogorske junačke pjesme“, Cetinje, 1910.